

devnimi odločbami c. kr. upravnega sodišča in raznimi vzorci. Uredil in sestavil Valentin Žun, c. kr. davčni nadzornik. V Kranju 1905. Izdalo društvo „Pravnik“. Cena K 1'20. — Koristna in potrebna knjižica!

HRVAŠKA.

I. S. Turgenjev: **Oci i djeca.** Preveo Mirko Divkovič. U Zagrebu. Izdala „Matica Hrvatska“. 1904.

Leta 1893. je začela podajati „Matica Hrvatska“ svojim članom vsako leto nov književni dar: „Slovensko knjižnico“, ki prinaša prevode iz vseh slovanskih jezikov. Izmed dvanajstih snopičev, ki so izšli do lanskega leta, obsega pet snopičev izbrane pripovedi velikega ruskega književnika Ivana Sergijeviča Turgenjeva. Roman „Oci i djeca“, ki ga je prinesla „Slovenska knjižnica“ v prevodu l. 1904., spada med Turgenjevove socialno-politiške takoimenovane nihilistične romane in je izšel l. 1862. v mesečniku „Ruski vestnik“. Pisatelj nam slika v njem stremljenje nove stranke, ki se je pojavila v VI. desetletju minulega stoletja in hotela prevreči ves obstoječi družabni red tužne Rusije. Začetniki te struje so se navzeli hegellanizma in francoskega socializma ter so se lotili z vsemi močmi dela na socialnem polju. V romanu „Oci i djeca“ nam kaže Turgenjev na podlagi lastnih opazovanj in izkušenj prepad, ki je zijal med staro generacijo, ki je bila prepojena z nekim bolnim abstraktnim idealizmom, in med novo, katere zastopnik je glavni junak v romanu, zdravnik Bazarov. Ta je pisatelju najbolj simpatična oseba v tem delu in Turgenjev se strinja z njim v vsem, izvzemši njegove nazore o umetnosti. Zakaj je naslikal Bazarova kot sovražnika umetnosti, nam pove v svojih literarnih spominih iz leta 1869., ko pravi: „Ko sem slikal Bazarova kot nasprotnika umetnosti, nisem imel pri tem hudobnega namena, da bi bil žalil mlado generacijo, temuč storil sem to zato, ker sem imel pred očmi nekega znanca, zdravnika D., in ker sem isto opazil tudi pri drugih osebah njegovega stanu. „Življenje jih je napravilo take“, sem si mislil; jaz nisem imel pri tem namena koga dražiti ali pa si izmišljovati, temuč hotel sem naslikati neko gotovo osebo“. Mladorusi ali nihilisti, kakor jih že imenujemo, so se jezili nad Turgenjevom, ker kaže v celem romanu veliko razliko med Bazarovimi teorijami in praktičnim življenjem njegovim. Dalje so mu zamerili tudi besedico „nihilist“, katero je on prvi rabil. V

zgoraj omenjenih spominih pravi, da s to besedico ni mislil, žaliti mladorusov, temuč da je rabil besedo zato, ker se mu je zdela najprimernejša. V celem romanu se kaže gorka ljubezen pisateljeva do tlačnega ruskega mužika, čigar dušo je Turgenjev tako natančno poznal; v 13. poglavju pa nam izborna slika emancipirano rusko ženo Evdoksijo Kukšinovo.

Gotovo spada ta roman med najboljša Turgenjeva dela in brez dvoma med najboljše proizvode ruskega realizma. Mirko Divkovič je podal Hrvatom jako dobro prestavo, ki se z lahkoto čita; vse tuje izraze je pojasnil pod črto in istotam prestavil vse latinske, angleške in francoske stavke, katere govore različne osebe v romanu. Slovenci imamo prestavo tega romana že od leta 1888. izpod peresa Ivana Gornika. A.M.

Milan Marjanovič — **Karijera.** Roman naših dana. — Na Rieci 1905. Naklada „Novog lista“. Str. 487. Ciena 2 krune. — Pred dvema letoma nam je Marjanovič napovedal v svojih „Fragmentih“ s patetično gesto in samozavestnim obrazom svoje „obračanje k velikoj umjetnosti života“ od „zapadno-eurovske dekadentske, intimne umjetnosti“. Radovedno smo čakali dela „velike umetnosti življenja“, toda zadnji njegov roman nas je prepričal, da ga najbrže nikdar ne dočakamo. Če bi pa imela biti njegova „Karijera“ delo „velike umetnosti života“, potem je že vse eno, če ostanemo pri starem — pri „dekadentski, intimni umjetnosti“. Kajti to njegovo delo kaže še popolnoma jasno mnoge napake tiste struje, katero je hotel pisatelj s „Fragmenti“ zapustiti. Menimo zlasti tisto moderno razkosanost in raztrganost, tisto dekadentno tavanje med svetovnimi naziranjmi, tisto onemoglost in pešanje moške volje in energije. Pisatelj nam je pokazal množico značajev — bolje ljudi — in niti enega med njimi ne bi mogli imenovati lepega in prikupnega. Vsi se pehajo za karijerami, ki so jim edini vzor, edina sreča, kateri vse žrtvujejo. Po čudnem naključju so vsi ti ljudje npravno propali in še po čudnejšem naključju stoji npravna propalost v tesni zvezi s karijero: Vsi napravijo dobro karijero, edini Steberski, ki zavoljo fizične impotence ne more biti nemoralen, ta gre v prezgodnji — pokoj. Da smo hudobni, bi rekli, da je to edina misel, ki smo jo dobili iz celega dolgega romana. Niti eden žarek ne posveti v to temo. Glavni junak Ivo Mikec je zastopnik cele te po karijeri stremeče družbe: brez dela, brez prepričanja, brez misli, z lepim geslom: „Enkrat živimo!“, hlepeč le po zabavi in udobnosti, npravno propal in onemogel človek — ta mož doseže lepo karijero. Ničesar

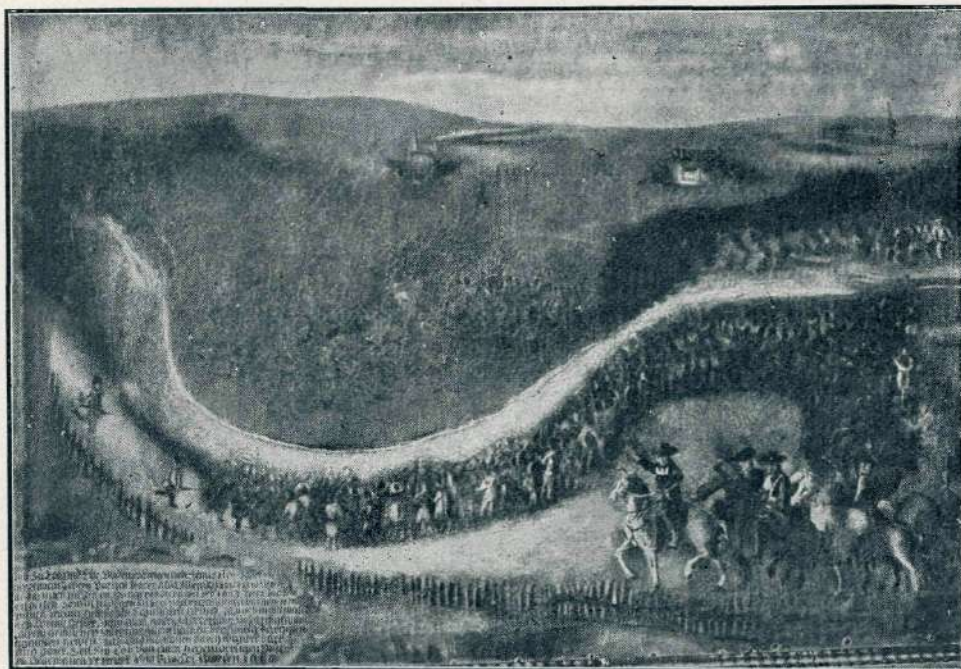
ne bi imeli proti temu: sistem je tak, in taki ljudje imajo pot pred seboj. Toda Marjanović je dosledno in do skrajnosti negativen. Nasproti Ivo Mikcu postavi Mirka in Jelico. Mirko nasprotuje Mikcu pri volitvah in dela za opozicionalno stranko, a Marjanović nam s slastjo razlaga, da je Mirko „navdušen norec“ in njegov šef, ki ga kandidira opozicija, „prebrisan lopov“, ter nam z veseljem pripoveduje, kako Ivo Mikec z orožniki razžene shod opozicionalne stranke. In Jelica, ki jasno vidi napačno pot, po kateri ji hodi brat Ivo, ta Jelica, s katero edino moremo simpatizirati — taista Jelica pride in pravi resignirano: „Ivica je pametnejši od nas vseh.“ Marjanović seveda stoji na svojem visokem in

stanejo ljudem še po viharju življenja, če bi hotel narodu kopati grob, da pade vanj obnemogel in izmozgan — a teh namenov bi ne mogli pripisovati z mirno vestjo niti Marjanoviću.

IZ DRUGIH KNJIŽEVNOSTI.

Ecclesiae Lavantinae synodus dioeclesana, quam a. D. 1903 coadunavit Michael Napotnik, princeps - episcopus Lavantinus. Marburgi 1904. Sumtibus pr. ep. Ordinariatus Lavantini. Typis typographiae s. Cyrilli. Str. 918.

BOJ S KRUCI L. 1683.

(Po stari sliki v Ljutomeru.)

nedotakljivem stališču vestnega poročevalca in zasmejal se nam bo veselo in zadovoljno: „Kaj morem jaz za to, če je življenje tako? Taki so ljudje, taka je karijera — in kako naj bo njena slika drugačna? Jaz, gospôda, tega ne odobravam, le kot zanesljiv pisatelj slikam in posnemam. Življenje je tako in taka je velika umetnost življenja.“ Prepirati bi se mogli o tem, ali je res življenje tako, kot nam ga je narisal Marjanović. A tudi če je tako, bi smel dosleden človek ostati v tej struji „velike umetnosti življenja“ le tedaj, če bi hotel namenoma in sistematično ubijati v ljudeh zadnje ostanke moči in energije, če bi hotel dosledno moriti tiste nežne in redke cvetke idealizma, ki po-

— Ta obširna knjiga, spisana z najskrbnejšo natančnostjo, obsega obširen popis škofijske sinode, v katerem so zlasti pomenljivi sinodalni sklepi, ki določujejo pravila za vse cerkveno življenje v lavantinski škofiji. Tu so vzorna navodila za čitanje Sv. pisma, o pravi in napačni reformaciji, o verskem odpadu, o socialnem vprašanju in raznih načinih, kako se udeležuje cerkev njega rešitve. Posebno važna in času primerna so določila o krščanski demokraciji in o delu med ljudstvom, o katoliški organizaciji, o boju proti alkoholizmu, o raznih katoliških društvih. O bogoslužju je določeno vse z največjo natančnostjo, kakor tudi o duhovnem uradovanju. Knjiga je res spomenik